

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

16 mai 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în următoarea componență:

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Liliana Catan

Elena Covalenco

Iurii Diaconu

Ion Guzun

a judecat în ședință fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Dorina Tăut, avocatul Violeta Andriuța în numele succesoriului părții vătămate, Viorel Vieru și avocatul Dudulica Liubomir în numele inculpatului, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 23 martie 2016 și a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 februarie 2017, în cauza penală în privința lui

Ceban Igor Mihail, a.n. xxxx, originar și domiciliat în mun. xxxx, str. xxxx,

Termenul de examinare a cauzei:

prima instanță: 02.06.2015-23.03.2016;

instanța de apel: 27.04.2016-09.02.2017;

instanța de recurs: 12.04.2017-16.05.2017.

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 23 martie 2016, Ceban Igor a fost recunoscut vinovat și condamnat *de comiterea a trei infracțiuni* prevăzute de art. 201/1 alin. (1) Cod penal la câte 1 (un) an închisoare pentru fiecare.

Conform art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni prin cumul parțial al pedepselor aplicate, inculpatului i s-a stabilit pedeapsă definitivă de 2 (doi) ani închisoare, iar potrivit art. 90 Cod penal, s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate pe termen de probă de 3 (trei) ani.

Prin aceeași sentință, a fost încetat procesul penal intentat în privința lui Ceban Igor în baza art. 320 alin. (1) Cod penal, deoarece fapta acestuia constituie contravenție prevăzută de art. 318 alin. (1) Cod contravențional și potrivit art. 30 Cod contravențional, procesul contravențional a fost încetat în legătură cu intervenirea termenului de prescripție.

2. Instanța de fond a constatat că, Ceban Igor urmărind scopul aplicării violenței fizice și psihice față de soția sa xxxx, cu care conlocuiesc pe adresa xxxx și astfel fiind,

conform art. 133/1 lit. a) Codul penal, membri de familie, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și dorind în mod conștient survenirea acestora, acționând cu intenție directă îndreptată la atingerea scopul său, începând cu anul 2012 și până în anul 2015, a aplicat violența fizică și psihică față de xxxx, acțiuni exprimate prin adresarea diferitor cuvinte necenzurate ce înjosesc onoarea și demnitatea persoanei precum și prin aplicarea de lovituri cu pumnii și picioarele peste față, corp, membre, trasă de păr, apucare brutală de membrele superioare, îmbrâncire, provocând astfel părții vătămate xxxx, dureri fizice și suferințe psihice.

Astfel, la 15 septembrie 2014, aproximativ la ora 20.45, Ceban Igor aflându-se pe adresa indicată, acționând cu intenție directă, urmărind scopul aplicării violenței fizice și psihice față de soția sa, xxxx, a aplicat față de aceasta violență fizică exprimată prin îmbrâncire și apucare brutală de membrele superioare, cauzând astfel părții vătămate xxxx dureri fizice și leziuni corporale sub formă de echimoze la nivelul membrelor superioare și care se califică, conform concluziei raportului de expertiză medico-legală nr.83/D din 21 ianuarie 2015, ca vătămări neînsemnate.

Tot el, la 02 aprilie 2015, aproximativ la ora 08.40, aflându-se în scara blocului locativ amplasat pe str. xxxx, acționând cu intenție directă, urmărind scopul aplicării violenței fizice și psihice față de soția sa, xxxx, a aplicat din nou față de aceasta violență fizică exprimată prin multiple lovituri asupra corpului cauzând astfel părții vătămate, xxxx dureri fizice și leziuni corporale sub formă de edem al țesuturilor moi la nivelul feței și care se califică, conform concluziei raportului de expertiză medico-legală nr. 1087/ D din 19 mai 2015, ca vătămare neînsemnată.

Tot el, la 17 aprilie 2015, s-a deplasat la domiciliul părții vătămate încercând să deterioreze ușa apartamentului acesteia, pentru a intra în locuința acesteia, nu și-a dus intențiile pînă la capăt, deoarece acțiunile acestuia au fost curmate de către organele poliției sosiți la fața locului.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate, Ceban Igor a săvârșit violența în familie, adică acțiunea intenționată, manifestată fizic și verbal, comisă de un membru al familiei asupra unui membru al familiei, care a provocat suferință fizică, psihică soldată cu prejudiciu, adică, infracțiune prevăzută de art. 201/1 alin. (1) Codul penal.

2.1. De asemenea, Ceban Igor a fost acuzat de faptul că, în perioada de timp cuprinsă între 31.10.2014 - 24.12.2014, având intenția neexecutării intenționate și a eschivării de la executarea hotărîrii Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău din 26.09.2014 și a ordonanței de protecție emisă de Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău din 26.09.2014, intrate în vigoare la 13.10.2014 și pasibilă de executare de la 26.09.2014, conform cărora a fost dispusă pe un termen de 3 luni obligarea lui Ceban Igor de a nu contacta personal, telefonic sau prin alt mod cu xxxx și să stea departe de locul aflării acesteia în odăile unde locuiește ea și copiii lor minori în mun. xxxx, de a sta departe de locul aflării victimei xxxx, de a sta departe de locul de muncă și de trai al victimei xxxx, de a sta departe de locul aflării copiilor victimei xxxx, contrar prevederilor art. 254 și art. 255 Cod de

procedură civilă și, ne cătând la faptul că, a avut posibilitate reală de a executa prevederile hotărârilor judecătorești menționate, intenționat nu le-a executat prin aceea că, la 31.10.2014, aproximativ la ora 11.00 a intrat în apartamentul victimei xxxx, la 22.12.2014, aproximativ la ora 22.40 a forțat ușa de la apartamentul victimei xxxx, iar la 24.12.2014, a intrat în apartamentul victimei xxx unde i-a aplicat violența, manifestată prin aceea că a aplicat mai multe lovituri peste suprafața corpului victimei, încălcând prevederile Legii nr. 45 din 01.03.2007, cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie, precum și principiile garantate de Constituția Republicii Moldova prevăzute de art. 120, care stipulează că, este obligatorie respectarea sentințelor și a altor hotărâri definitive ale instanțelor judecătorești, precum și colaborarea solicitată de acestea în timpul procesului, al executării sentințelor și a altor hotărâri judecătorești definitive.

Astfel, Ceban Igor intenționat nu a executat încheierea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 26.09.2014 și ordonanța de protecție emisă de Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău din 26.09.2014, nici după ce la 02.12.2014 prin Hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău a fost recunoscut vinovat de comiterea contravenției prevăzute de art. 318 alin. (1) Cod contravențional, fiindu-i aplicată sancțiunea contravențională amendă în mărime de 50 unități convenționale.

În opinia procurorului, Ceban Igor, prin acțiunile sale intenționate a comis neexecutarea hotărârii instanței de judecată, adică neexecutarea intenționată și eschivarea de la executare a hotărârii instanței de judecată, dacă aceasta a fost comisă după aplicarea sancțiunii contravenționale, deci a comis infracțiunea prevăzută de art. 320 alin. (1) Cod penal.

3. Nefiind de acord cu sentința procurorul a depus apel prin care a solicitat casarea parțială a acesteia, cu pronunțarea unei sentințe potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Ceban Igor, recunoscut vinovat de săvârșirea a trei fapte infracționale calificate în baza art. 201/1 alin. (1) Cod penal, să-i fie stabilit 1 an și 4 luni închisoare cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, pentru fiecare faptă și a-l recunoaște vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 320 alin. (1) Cod penal și a-i stabili pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 1 an și 4 luni cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

Conform art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial, a stabili lui Ceban Igor pedeapsă definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani și 8 luni, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

În motivarea cererii procurorul a invocat că:

- pedeapsa aplicată inculpatului este prea blândă pentru infracțiunile prevăzute de art. 201/1 alin. (1) Cod penal, iar sentința de condamnare este ilegală în partea ce ține de încetarea procesul penal pe capătul de acuzare a lui Ceban Igor în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 320 alin.(1) Cod penal;

- în cadrul procesului de judecată s-a stabilit că Ceban Igor a știut despre faptul că i-a fost întocmit proces-verbal cu privire la contravenție în baza art. 318 alin.(1) Cod

contravențional și că acesta a fost expediat în instanța de judecată, însă nu s-a prezentat la examinarea procesului contravențional pornit în privința sa, iar ulterior aflând că a fost recunoscut vinovat de săvârșirea contravenției incriminate de agentul constatator, în pofida celor indicate mai sus, la 22.12.2014 și 24.12.2014, fiind în stare de ebrietate alcoolică, a încălcat din nou ordonanța de protecție emisă în privința sa;

- inculpatul nu a recunoscut vina în săvârșirea faptei incriminate, dând dovadă astfel de lipsă de conștientizare gravității faptei comise și consecințelor ei, nu s-a căit de acțiunile sale criminale, iar la finele cercetării judecătorești, în timpul audierii sale în calitate de inculpat, acesta a recunoscut vina în săvârșirea infracțiunilor enunțate, și-a cerut scuze de la partea vătămată și respectiv, a recunoscut tacit toate probele prezentate de acuzare în susținerea învinuirilor aduse în baza art. 201/1 alin.(1) și 320 alin.(1) Cod penal și prin urmare, o pedeapsă mai blândă decât închisoarea aplicată inculpatului, nu va asigura atingerea scopului de corectare și reeducare.

3.1. Împotriva sentinței a depus apel și partea vătămată, xxxx, solicitând casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Ceban Igor să fie condamnat pentru săvârșirea infracțiunilor prevăzute la art. 201/1 alin. (1) Cod penal și art. 320 alin. (1) Cod penal, cu admiterea acțiunii civile, pe motiv că instanța nu a ținut cont de probele administrate la cauza penală care dovedesc vinovăția inculpatului de comiterea infracțiunilor incriminate.

3.2. Avocatul Liubomir Dudulica în numele inculpatului a declarat apel, prin care a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri de achitare, deoarece probele examinate în instanța de judecată nu demonstrează vinovăția inculpatului de comiterea unei infracțiuni de violență în familie.

Totodată, conform art. 133/1 Cod penal, inculpatul a pierdut calitatea de membru al familiei, deoarece în urma divorțului de partea vătămată, aceștia locuiesc separat, iar acțiunile acestuia urmau a fi încadrate în baza art. 78 Cod contravențional.

3.3. În ședința instanței de apel acuzatorul de stat și-a modificat cerințele apelului ce ține de învinuirea lui Ceban Igor în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. art. 201/1 alin. (1), art 201/1 alin. (1) Cod penal, solicitând încadrarea acțiunilor inculpatului în baza art. 78 Cod contravențional, cu încetarea procesului contravențional pe motivul intervenirii termenului de prescripție.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 februarie 2017 a fost respins ca nefondat apelul avocatului și admise parțial apelurile procurorului și a părții vătămate, casată parțial sentința instanței de fond și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru primă instanță, prin care Ceban Igor a fost recunoscut vinovat și condamnat:

- în baza art. 201/1 alin. (1) Cod penal la 1 (un) an închisoare;
- în baza art. 201/1 alin. (1) Cod penal la 1 (un) an închisoare.

Conform art. 84 Cod penal, prin cumul total al pedepselor aplicate, s-a stabilit inculpatului pedeapsă definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 2 (doi) ani, cu

executarea în penitenciar de tip semiînchis.

Acțiunea civilă înaintată de către partea vătămată, Ceban Tatiana a fost respinsă ca neîntemeiată.

În rest, dispozițiile sentinței au fost menținute.

4.1. La rejudecarea cauzei instanța de apel **a constatat** că, Ceban Igor urmărind scopul aplicării violenței fizice și psihice față de soția sa, xxxx, cu care conlocuiesc pe adresa mun. xxxx și astfel fiind, conform art.133/1 lit. a) Cod penal, membri de familie, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și dorind în mod conștient survenirea acestora, acționând cu intenție directă îndreptată la atingerea scopul său, începând cu anul 2012 și până în prezent, a aplicat violența fizică și psihică față de xxxx, acțiuni exprimate prin adresarea diferitor cuvinte necenzurate ce înjosesc onoarea și demnitatea persoanei precum și prin aplicarea de lovituri cu pumnii și picioarele peste față, corp, membre, trasă de păr, apucare brutală de membrele superioare, îmbrâncire, provocând astfel părții vătămate xxxx, dureri fizice și suferințe psihice.

Tot el, la 15 septembrie 2014, aproximativ la ora 20.45, aflându-se pe adresa indicată mai sus, acționând cu intenție directă, urmărind scopul aplicării violenței fizice și psihice față de soția sa, xxxx, a aplicat din nou față de aceasta violența fizică exprimată prin îmbrâncire și apucare brutală de membrele superioare, cauzând astfel părții vătămate xxxx dureri fizice și leziuni corporale sub formă de echimoze la nivelul membrelor superioare și care se califică, conform concluziei raportului de expertiză medico-legală nr.83/D din 21 ianuarie 2015, ca vătămare neînsemnată.

Astfel, Colegiul a reținut că Ceban Igor, prin acțiunile sale intenționate, a săvârșit violența în familie, adică acțiunea intenționată, manifestată fizic sau verbal, prin intimidare în scop de impunere a voinței sau a controlului personal asupra victimei, infracțiune prevăzută de art.201/1 alin.(l) Cod penal.

Tot el, urmărind scopul aplicării violenței fizice și psihice față de soția sa, xxxx, cu care conlocuiesc pe adresa mun. xxxx și astfel fiind, conform art. 133/1 lit. a) Cod penal, membri de familie, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și dorind în mod conștient survenirea acestora, acționând cu intenție directă îndreptată la atingerea scopul său, începând cu anul 2012 și până în prezent, a aplicat violența fizică și psihică față de xxxx, acțiuni exprimate prin adresarea diferitor cuvinte necenzurate ce înjosesc onoarea și demnitatea persoanei precum și prin aplicarea de lovituri cu pumnii și picioarele peste față, corp, membre, trasă de păr, apucare brutală de membrele superioare, îmbrâncire, provocând astfel părții vătămate xxxx, dureri fizice și suferințe psihice.

Tot el, la 02.04.2015, aproximativ la ora 08.40, aflându-se în scara blocului locativ amplasat pe str. xxxx, acționând cu intenție directă, urmărind scopul aplicării violenței fizice și psihice față de soția sa, xxxx, a aplicat din nou față de aceasta violența fizică exprimată prin multiple lovituri asupra corpului cauzând astfel părții vătămate xxxx dureri fizice și leziuni corporale sub formă de edem al țesuturilor moi la nivelul feței și care se

califică, conform concluziei raportului de expertiză medico-legală nr. 1087/ D din 19 mai 2015, ca vătămare neînsemnată.

Tot el, la 17.04.2015, s-a deplasat la domiciliul părții vătămate încercând să deterioreze ușa apartamentului acesteia, pentru a intra în locuința acesteia, însă nu și-a dus intențiile până la capăt, deoarece acțiunile acestuia au fost curmate de către organele poliției sosiți la fața locului.

Astfel, Colegiul a reținut că, Ceban Igor, prin acțiunile sale intenționate, a săvârșit violența în familie, adică acțiunea intenționată, manifestată fizic și verbal, comisă de un membru al familiei, asupra unui alt membru al familiei, care a provocat suferință fizică, psihică soldată cu prejudiciu moral.

Colegiul penal a reținut că, la pronunțarea sentinței, instanța de fond parțial a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a ajuns la concluzia că inculpatul a săvârșit anume infracțiunea prevăzută la art. 201/1 alin. (1) Cod penal, iar aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală, fiind corect apreciate, respectându-se prevederile art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concluziei, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

Vinovăția inculpatului se demonstrează prin declarațiile părții vătămate, a martorilor Vieru Viorel, Mardari Ana, Coroliuc Alexandru, precum și prin materialele cauzei, descrise de către instanța de apel în decizia sa.

În raport cu cele constatăte mai sus, Colegiul penal a indicat că, conform art. 133/1 Cod penal, prin membru de familie se înțelege - în condiția de colocuire: *persoanele aflate în căsătorie, în divorț, sub tutelă și curatelă, rudele, afinii lor, soții rudelor, persoanele aflate în relații asemănătoare celor dintre soți (concubinaj) sau dintre părinți și copii; în condiția de locuire separată: persoanele aflate în căsătorie, în divorț, rudele, afinii lor, copiii adoptivi, persoanele aflate sub curatelă, persoanele care se află ori s-au aflat în relații asemănătoare celor dintre soți (concubinaj).*

Prin urmare, în opinia instanței de apel, acțiunile inculpatului întrunesc elementele infracțiunii prevăzute de art. 201/1 alin. (1) Cod penal.

Totodată, Colegiul penal a constatat, că instanța de fond contrar prevederilor legale a dispus condamnarea de trei ori a inculpatului în temeiul art. 201/1 alin. (1) Cod penal, or, în speță, inculpatului pe art. 201/1 alin. (1) Cod penal i-a fost înaintată învinuirea de două ori, fiind două epizoade ce urmează a fi calificate ca violență în familie.

Referitor la cerințele invocate în apelul procurorului, dar și a părții vătămate, privind recunoașterea inculpatului ca fiind vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 320 alin. (1) Cod penal, instanța a specificat că nu sunt întrunite elementele constitutive ale infracțiunii respective.

Astfel, instanța de apel a menționat că, la 26.09.2014 a fost emisă hotărârea Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău, care este executorie din aceeași zi și ordonanța de protecție adoptată în aceeași zi, iar prin hotărârea Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău din

02.12.2014 (f.d. 31, 52 vol.II), Ceban Igor a fost declarat vinovat pentru comiterea contravenției prevăzute de art. 318 alin.(l) Cod contravențional și sancționat cu amendă în valoare de 50 unități convenționale, însă inculpatul nu a participat la examinarea cauzei contravenționale.

În această ordine de idei, Colegiul a statuat că, la materialele cauzei nu au fost prezentate date din care să rezulte că, Ceban Igor ar fi comis faptele din 31.10.2014, 22.12.2014 și 24.12.2014 cunoscând despre aceia că este sancționat contravențional pentru neexecutarea aceleiași hotărâri și ordonanțe. Probele prezentate atestă faptul că, inculpatul nu a participat la procesul contravențional respectiv, nu se cunoaște când i s-a adus la cunoștință acea decizie, iar el a declarat că a aflat despre existența acesteia abia peste vreo 2 luni de la pronunțarea ei.

În condițiile în care nu există o probă care obiectiv ar demonstra că inculpatul cunoștea că a fost deja sancționat pentru neexecutarea intenționată a hotărârii menționate a instanței din 26.09.2014, nu se poate vorbi despre comiterea unei fapte intenționate de neexecutarea a hotărârii judiciare după ce a fost sancționat pentru fapte similare inculpatul.

Colegiul penal a conchis că instanța de fond, în această parte a adoptat o soluție corectă, din care motiv argumentele procurorului și a părții vătămate, urmează a fi respinse ca nefondate.

Referitor la cerințele părții vătămate, xxx privind admiterea acțiunii civile cu încasarea din contul inculpatului a prejudiciului moral cauzat în cuantum de 100 000 lei, instanța de apel le-a respins ca nefondate din următoarele considerente:

Încasarea prejudiciului moral de la inculpat în contul succesului părții vătămate, Vieru Viorel ar fi inechitabilă, or, potrivit materialelor cauzei, supusă suferinței fizice și psihice a fost xxxx și nu Vieru Viorel și astfel, ținând cont de faptul că potrivit certificatului de deces DC-PV1468665, partea vătămată, xxxx a decedat și în asemenea circumstanțe, Colegiul a considerat ca neîntemeiat ca Vierul Viorel, care nu a fost prejudiciat direct prin acțiunile inculpatului, să încaseze prejudiciul suferit de o altă persoană, xxxx, cea care a fost supusă violenței fizice și psihice.

Totodată, Colegiul penal a considerat că argumentele avocatului Liubomir Dudulică, unde a menționat că vina inculpatului nu a fost demonstrată, poartă un caracter declarativ, or, acestea sunt combătute prin probele examinate și apreciate prin prisma prevederilor art. 101 Cod de procedură penală și care demonstrează că inculpatului în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. art. 201/1 alin. (1), 201/1 alin. (1) Cod penal.

De asemenea, instanța a precizat că la moment, potrivit ordonanței din 08.09.2016, emisă de ofițerul de urmărire penală al IP Buiucani, mun. Chișinău, locotenent major de poliție, Vladimir Josan, a fost dispusă pornirea urmăririi penale pe faptul determinării la sinucidere sau la tentativa de sinucidere prin persecutare, clevetire, jignire, sau înjosire sistematică a demnității victimei de către Ceban Igor, adică infracțiunea prevăzută de art. 150 alin. (1) Cod penal, or, Colegiul a indicat că ordonanța respectivă, are tangențe cu învinuirea adusă de procuror și constatată de instanța de apel.

Așa dar, Colegiul a stabilit inculpatului o pedeapsă echitabilă sub formă de închisoare, care va avea drept scop restabilirea echității sociale și corectarea celui vinovat, bazându-se pe prevederile art. 61, 75 Cod penal.

5. Împotriva deciziei au declarat recursuri ordinare procurorul, avocatul Andriuța Violeta în numele succesorului părții vătămate, Vieru Viorel și avocatul Dudulica Liubomir în numele inculpatului, care au solicitat:

- *procurorul*, invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, casarea deciziei instanței de apel cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță, în alt complet de judecată, deoarece:

- instanța de apel nu a cercetat și nu a apreciat la justa valoare probele care dovedesc cu certitudine vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 320 alin. (1) Cod penal;

- nejustificat s-a dispus condamnarea inculpatului de două ori în temeiul art. 201/alin. (1) Cod penal, or, în speță lui Ceban Igor i-a fost înaintată învinuirea pe trei episoade de violență în familie și anume, din 02.04.2015, 17.04.2015 și 15.09.2014 și cu toate că instanța a constatat faptele inculpatului pentru cele trei episoade, nu a motivat pe care l-a exclus;

- la momentul pronunțării sentinței acțiunile inculpatului corect au fost încadrate în baza art. 201/1 alin. (1) Cod penal (în redacția Legii nr. 167 din 09.07.2010), însă luându-se în considerație modificările operate la articolul respectiv prin Legea nr. 196 din 28.07.2016 și introducerea art. 78/1 Cod contravențional, aplicând prevederile art. 10 Cod penal și prin urmare, conform art. 391 alin. (2) Cod de procedură penală, procesul penal urma a fi încetat pe motiv că fapta inculpatului constituie contravenție și în temeiul art. 30 Cod contravențional, cu încetarea procesului contravențional;

- *avocatul Andriuța Violeta în numele succesorului părții vătămate, Vieru Viorel*, invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 12) Cod de procedură penală, casarea deciziei, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpatul să fie condamnat de comiterea infracțiunilor prevăzute la art. 320 alin. (1), art. 201/1 alin. (1) Cod penal și cu încasarea prejudiciului moral în cuantum de 100 000 lei, pe motiv că:

- instanța de apel nu a apreciat probele care dovedesc incontestabil vinovăția inculpatului de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 320 alin. (1) Cod penal;

- neîntemeiat s-a dispus respingerea acțiunii civile, deoarece Vieru Viorel este succesorul părții vătămate, căruia i-au fost cauzate prejudicii și potrivit jurisprudenței CEDO, succesorul are calitate de victimă indirect și are dreptul de a beneficia de satisfacție echitabilă;

- pedeapsa aplicată inculpatului este prea blândă în raport cu cele săvârșite;

- *avocatul Dudulica Liubomir în numele inculpatului*, invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 8) Cod de procedură penală, casarea hotărârilor cu încetarea procesului penal, pe motiv că instanța de apel la judecarea cauzei și-a depășit limitele, deoarece procurorul a solicitat încetarea procesului penal intentat în baza art. 201/1 alin. (1) Cod

penal și astfel, adoptând o soluție de condamnare a agravat situația inculpatului.

6. Judecând recursurile ordinare în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că recursurile urmează a fi admise din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, *judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.*

Prin urmare, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărâri ilegale, totodată verificând dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Colegiul penal lărgit a statuat asupra admitterii recursurilor declarate și casării totale a deciziei instanței de apel, cu trimiterea cauzei la rejudecare, reieșind din următoarele considerente de fapt și de drept prezente în cauză.

Astfel, instanța luând în considerație argumentele invocate de recurenți și constatând că instanța de apel a interpretat eronat prevederile legale și cele jurisprudențiale la rejudecarea cauzei penale și la adoptarea soluției sale, se va expune asupra erorilor admise.

Așadar, apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată exercitat produce un efect devolutiv complet în sensul că provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept în privința persoanelor care l-au declarat.

Potrivit practicii cu privire la judecarea cauzelor penale în ordine de apel și conform art. 414 Cod de procedură penală, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță și care, prin apel, se transmit instanței de apel sunt următoarele: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă, în ce constă participația, contribuția materială a fiecărui participant, dacă există circumstanțe atenuante și agravante, dacă probele corect au fost apreciate, dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

În ce privește chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual sau penal, au fost corect aplicate.

În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare, dacă eroarea constatată nu poate fi corectată de instanța de recurs.

Statuând asupra principiului respectării normelor de drept menționate, Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel la adoptarea soluției expuse pe larg în pct. 4.1. al

prezentei decizii, nu a respectat întocmai prevederile legale enunțate supra, interpretându-le eronat.

Instanța de recurs consideră că soluția instanței de apel este afectată de eroarea de drept prescrisă în pct. 6) alin. (1) din art. 427 Cod de procedură penală și anume că *hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și motivarea soluției contrazice dispozitivului hotărârii, sau instanța a admis o eroare gravă gravă de fapt care a afectat soluția instanței.*

În primul rând, Colegiul penal lărgit menționează că, instanța de apel casând sentința primei instanțe în partea condamnării inculpatului în baza art. 201/1 alin. (1) Cod penal și pronunțând o nouă hotărâre în această latură, a admis apelurile procurorului și a părții vătămate, din motivele invocate în cerere, respingând apelurile inculpatului și a avocatului său, neținând cont de faptul că, în ședința instanței de apel acuzatorul de stat și-a modificat cerințele apelului ce ține de învinuirea adusă inculpatului în baza art. 201/1 alin. (1) Cod penal, solicitând încadrarea acțiunilor în baza art. 78/1 Cod Contravențional, luându-se în considerație modificările operate la art. 201/1 Cod penal, prin Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 196 din 28.07.2016, în vigoare din 16.09.2016 (f.d. 25, vol. IV).

Cu toate acestea, instanța de apel în urma rejudecării cauzei a ajuns la concluzia de condamnare a lui Ceban Igor în baza art. 201/1 alin. (1) Cod penal, fără a se expune asupra solicitărilor invocate de procuror, or, conform art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală instanța de apel este obligată ca în afară de temeiurile invocate și cererile formulate de apelant, să examineze aspectele de fapt și de drept ale cauzei, însă fără a înrăutăți situația apelantului, în speță, a inculpatului odată ce prin cererea sa a solicitat achitarea sa și prin urmare, Colegiul lărgit consideră că instanța a examinat cauza superficial, fiind în prezența unei erori de drept care nu poate fi corectată în instanța de recurs,

Conform prevederilor art. 10 alin. (1) Cod penal, legea penală care înlătură caracterul infracțional al faptei, care ușurează pedeapsa ori, în alt mod, ameliorează situația persoanei ce a comis infracțiunea are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvârșit faptele respective până la intrarea în vigoare a acestei legi, inclusiv asupra persoanelor care execută pedeapsa ori care au executat pedeapsa, dar au antecedente penale.

Prin urmare, în virtutea principiului retroactivității Legii penale noi, instanța de apel urma să analizeze din punct de vedere legal hotărârea atacată conform art. 414 Cod de procedură penală și să constate dacă fapta inculpatului constituie o infracțiune deja după pronunțarea sentinței de condamnare, deoarece fapta a fost comisă în perioada 2012-2015, adică până a surveni modificări prin Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 196 din 28.07.2016, în vigoare din 16.09.2016.

Astfel, Colegiul conchide că instanța de apel la o nouă rejudecare urmează să ia în considerație cele expuse de instanța de recurs, deoarece prematur a concluzionat întru emiterea deciziei de condamnare în baza art. 201/1 alin. (1) Cod penal.

În al doilea rând, instanța de recurs reține că, conform actului de învinuire inculpatul se învinuiește și de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 320 alin. (1) Cod penal. Instanța de fond, conform dispozitivului sentinței a concluzionat: „*încetează procesul penal pe capătul de acuzare a lui Ceban Igor în partea în care acesta este acuzat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 320 alin. (1) Cod penal, deoarece fapta acestuia constituie contravenția prevăzută de art. 318 alin. (1) Cod contravențional*”.

Potrivit deciziei, instanța de apel a menținut sentința în această parte motivând că, argumentele procurorului și a părții vătămate privind condamnarea inculpatului în baza art. 320 alin. (1) Cod penal sunt neîntemeiate, deoarece prima instanță corect a ajuns la concluzia privind încetarea procesului penal.

În acest sens se precizează, că instanța de apel de fapt a menținut eroarea primei instanțe, deoarece instanța de fond adoptând o sentință de încetare greșit s-a condus de prevederile art. 394 alin. (3) pct. 1) Cod de procedură penală indicând învinuirea în baza căreia cauza în privința inculpatului a fost trimisă în judecată și nu a constatat fapta contravențională ca fiind comisă de către Ceban Igor. De aici reiese, că motivul soluției din descriptivul sentinței nu corespunde cu cel din dispozitivul ei, astfel încât atât instanța de fond cât și cea de apel nu au respectat prevederile art. 391, 394 alin.(4) Cod de procedură penală, privind întocmirea părții descriptive a hotărârii de încetare.

Prin urmare, situația descrisă mai sus servește un alt temei pentru casarea hotărârii și nu poate fi corectată în recurs, ceea ce echivalează cu nesoluționarea fondului cauzei. Eroarea comisă nu oferă posibilitatea instanței de recurs de a trage concluzii privitor la corectitudinea aprecierii probelor de către instanța de apel, ceea ce se soldează cu casarea deciziei recurate și remiterea cauzei la o nouă rejudecare în ordine de apel.

La o nouă rejudecare a cauzei, este necesar a se ține cont că una din condițiile adoptării unei sentințe legale este corespunderea părții descriptive a ei cu circumstanțele constatate în ședința de judecată, iar la întocmirea ei, instanța trebuie să îndeplinească cerințele art. 394 Cod de procedură penală și să soluționeze toate chestiunile prevăzute în art. 385 Cod de procedură penală potrivit căroră, instanța își întemeiază sentința numai pe probele care au fost cercetate în ședința de judecată, cerințe valabile și pentru adoptarea deciziei de către instanța de apel.

În al treilea rând, din conținutul deciziei recurate se întrevede o contradicție a instanței de apel prin faptul că, menținând concluzia primei instanțe de încetare a procesului penal intentat în baza art. 320 alin. (1) Cod penal, conform prevederilor art. 391 alin. (2) Cod de procedură penală, în argumentarea poziției sale indică că: „... *în speță nu se întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii respective*”, temei care de fapt ar sta la baza unei decizii de achitare conform art. 390 alin. (1) pct. 3) Cod de procedură penală, ceea ce în cazul de față lipsește.

Colegiul lărgit consideră ca fiind declarativă și lipsită de temei afirmația instanței de apel precum că încetarea procesului penal este întemeiată, pe motiv că inculpatul nu a participat la procesul contravențional intentat în baza art. 318 Cod contravențional și nu

sunt careva probe că dânsului i-a fost adus la cunoștință hotărârea instanței de judecată prin care a fost sancționat, deoarece, potrivit procesului-verbal cu privire la contravenție din 31.10.2014 (f.d. 25, vol. I), lui Ceban Igor i se încredințează săvârșirea contravenției prevăzute la art. 318 Cod contravențional și potrivit acestuia, contravenientul nu a înaintat careva obiecții, fapt pentru ce s-a și semnat, or, conform hotărârii Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău din 02.12.2014, prin care Ceban Igor a fost sancționat de săvârșirea contravenției prevăzute la art. 318 alin. (1) Cod contravențional, fiindu-i aplicată pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 50 unități convenționale, la judecarea cauzei contravenționale în instanța de judecată ultimul a fost citat conform legii, însă nu s-a prezentat intenționat, fapt ce a dus la examinarea cauzei în lipsa acestuia (f.d. 31, vol. I).

Mai mult ca atât, instanța de apel a omis faptul că, executarea unei hotărâri judecătorești reprezintă ultima etapă a procesului judiciar și constituie un drept consacrat cumulativ de art. 20 și 120 din Constituție. O hotărâre neexecutată sau, altfel zis, o justiție formală nu poate să asigure atingerea scopului de bază – protejarea drepturilor și libertăților omului, proclamate de actele normative naționale și internaționale și totodată, dreptul la executarea unei hotărâri judecătorești constituie parte integrantă a dreptului de acces la justiție și la un proces echitabil.

În cazul în care persoanele care fără motive justificative nu îndeplinesc cerințele instanței de judecată se întocmește un proces-verbal cu privire la contravenție, pe care îl înaintează spre examinare instanței de judecată și pentru neexecutarea intenționată sau eschivarea de la executarea hotărârii instanței de judecată conform art. 318 din Codul contravențional stabilește sancțiune sub formă de amendă.

În același timp, deoarece contravenientul se eschivează să execute hotărârea judecătorească devenită executorie, după aplicarea sancțiunii contravenționale persoana poate fi atrasă la răspundere penală conform art. 320 Cod penal și sancționarea se întemeiază pe refuzul său repetat.

Prin urmare, instanța de apel urma să verifice minuțios și să-și expună opinia proprie dacă inculpatul nu a executat intenționat și dacă s-a eschivat de la executarea hotărârii Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău din 26.09.2014 și a ordonanței de protecție din aceeași dată, intrate în vigoare la 13.10.2014 și pasibile de executare de la 26.09.2014.

Astfel, Colegiul reține că, la baza soluției de menținere a încetării procesului penal instanța de apel respingând în parte argumentele procurorului și a părții vătămate, și-a bazat concluzia pe argumentele instanței de fond și fără a verifica minuțios materialele cauzei, iar o astfel de abordare este una prematură, deoarece, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar și poate administra, la cererea părților, orice probe noi pe care le consideră necesare, fiind obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

În al patrulea rând, instanța atrage atenția asupra neargumentării respingerii acțiunii civile ca neîntemeiată, motivând că „...*încasarea prejudiciului moral de la inculpat în contul succesului părții vătămate, Vieru Viorel, ar fi inechitabilă, or, supusă*

suferinței fizice și psihice a fost xxxx, care a decedat și prin urmare, nu este întemeiat ca Vierul Viorel, care nu a fost prejudiciat direct prin acțiunile inculpatului, să încaseze prejudiciul suferit de o altă persoană, Ceban Tatiana, cea care a fost supusă violenței fizice și psihice”.

Colegiul menționează că, la judecarea cauzei instanța de judecată ia în considerație că în cazul vătămării integrității corporale sau al altei vătămări a sănătății, precum și în cazurile de deces a victimei, persoanele vătămate au dreptul în conformitate cu art. 1422 și 616 alin. (2) Cod civil la repararea prejudiciului nepatrimonial (moral) sub formă de despăgubiri în bani în suma stabilită de instanțele judecătorești în baza unei aprecieri conform principiilor echității. Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial.

Călăuzitoare în acest sens este și jurisprudența CtEDO, cauza Ernst c. Belgiei (15 iulie 2003), unde Curtea a statuat, în principiu, că „atunci când victima unei infracțiuni se constituie parte civilă în procesul penal, aceasta semnifică introducerea unei cereri în despăgubiri. Chiar dacă ea nu a cerut, în mod expres, repararea prejudiciului suferit. Prin dobândirea calității de parte civilă în procesul penal, ea are în vedere nu numai condamnarea penală a autorului infracțiunii, ci și repararea pecuniară a prejudiciului pe care l-a suferit”.

Conform art. 219 alin. (1) Cod de procedură penală acțiunea civilă în procesul penal se întentează prin depunerea unei cereri, adresate procurorului sau instanței de judecată, de către persoanele fizice sau juridice cărora le-au fost cauzate prejudicii materiale sau morale nemijlocit prin fapta (acțiunea sau inacțiunea) interzisă de legea penală sau în legătură cu săvârșirea acesteia.

În plus, potrivit alin. (7) al normei menționate, în caz de deces al persoanei fizice care este în drept de a intenta o acțiune civilă în procesul penal, acest drept trece la succesorii ei.

Din materialele cauzei rezultă că, pînă la începerea examinării cauzei în ordine de apel, la 09.02.2017, Vieru Viorel prin intermediul avocatului Violeta Andriuța a înaintat cerere prin care a solicitat să fie recunoscut în calitate de succesor al părții vătămate xxxx, care la 10.10.2016 a decedat, iar instanța de apel a atestat că Vieru Viorel întrunește condițiile prevăzute la art. 81 Cod de procedură penală, admitîndu-l în calitate de succesor al părții vătămate, deoarece este ruda sa apropiată, fratele acesteia, iar prin cererea înaintată a manifestat dorința să exercite drepturile și obligațiile lui xxxx.

Astfel, Colegiul constată ca fiind lipsită de argumentare soluția instanței de apel în latura civilă, iar la o nouă rejudecare urmează să ia în considerație circumstanțele subiective și obiective ale cauzei.

Cu titlu de generalizare, Colegiul concluzionează că probele administrate în cadrul urmăririi penale, precum și cele din ședințele de judecată, urmează să fie verificate în strictă conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală și anume prin cercetarea lor din punctul de vedere al coroborării.

Totalitatea circumstanțelor menționate în prezenta decizie urmau a fi apreciate de instanța de apel în cumul cu alte probe la justa lor valoare, pentru adoptarea unei soluții corecte.

În situația în care instanța de apel nu a apreciat probele prezentate de acuzare, decizia judecătorească este afectată și nu poate fi considerată întemeiată și urmează a fi casată cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, pentru examinarea amănunțită a actului de învinuire și a probelor administrate în prezenta cauză penală.

În aceeași ordine de idei se mai remarcă că, în caz de admitere a recursului și dispunerea rejudecării cauzei, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă analiza probelor pe care s-a bazat instanța pronunțând hotărârea, să indice din ce motive ele sunt considerate insuficiente pentru confirmarea concluziilor instanțelor judecătorești, care cerințe ale legii au fost încălcate de către instanța de fond, precum și măsurile care urmează să le întreprindă la o nouă judecare, iar decizia în partea descriptivă trebuie să corespundă tuturor prevederilor art. 394 Cod de procedură penală.

Prin urmare, circumstanțele expuse atestă că instanța de apel a comis erori de drept care nu pot fi corectate de instanța de recurs, fapt ce a dus la admiterea recursurilor ordinare declarate.

Reieșind din contextul celor descrise supra, decizia atacată urmează a fi casată cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, în alt complet de judecată, iar în cadrul rejudecării cauzei instanța de apel urmează să înlăture erorile menționate, să țină cont de împrejurările expuse care au servit temei de casare a soluției adoptate și în strictă conformitate cu prevederile art.414 Cod de procedură penală să verifice legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor administrate în instanța de judecată, inclusiv să se expună asupra tuturor motivelor apelului, iar în dependență de datele obținute să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, care să corespundă prevederilor art.417-418 Cod de procedură penală.

De asemenea, instanța de apel urmează să se conducă și de prevederile art. 436 Cod de procedură penală care se referă la procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu rigorile legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate în apel, să verifice și să aprecieze profund probele administrate și examinate în instanță în strictă conformitate cu cerințele legii, să le dea apreciere convenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei, să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate, să analizeze la modul convenit prezența sau lipsa vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunilor imputate, luând în considerație și acțiunea civilă depusă în cauza penală, ținând cont de motivele invocate în apel și dispozițiile expuse la pct. 6 a prezentei decizii și ca urmare să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată.

7. În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Admite recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Dorina Tăut, avocatul Violeta Andriuța în numele succesorului părții vătămate, Viorel Vieru și avocatul Dudulica Liubomir în numele inculpatului, casează decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 februarie 2017, în cauza penală în privința lui Ceban Ion și dispune rejudecarea cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Ceban Igor urmează a fi eliberat imediat din penitenciar, dacă nu execută pedepse sau măsuri preventive în baza altor hotărâri judecătorești

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia pronunțată integral la 19 iunie 2017.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Liliana Catan

Elena Covalenco

Iurii Diaconu

Ion Guzun